

Nadawca, odbiorca, interpretator

Komunikaty w prawie i ich rola

Dr Kamil Stępnia

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego z Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030.

CENTRUM ANALIZ
LEGISLACYJNYCH
I GOSPODARCZYCH

Program
Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich
na lata 2021-2030

NOWE FIO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Podmioty biorące udział w komunikowaniu za pomocą prawa

- Zróżnicowane podmioty
- Charakterystyka ze względu na tekst prawny
- Istotność tekstu prawnego (różnice np. względem obrazu)

Nadawca komunikatu

- Principal (source)
- Author (draftsman)
- Delegacja w zakresie formułowania prawa (MacCallum)
- Zob. M. Matczak, *Imperium tekstu. Prawo jako postulowanie i urzeczywistnianie świata możliwego*, Warszawa 2019, s. 78.

Interpretator

- Odbiorca – interpretator
- Interpretator
- Intencja legislacyjna

Odbiorca komunikatu

- Adresat normy prawnej
- Czy adresat normy prawnej musi potrafić zapoznać się samodzielnie z normą?
- Sprzężenie zwrotne między intencją prawodawcy a postawą adresata normy

Wykładnia tekstu prawnego

- Po co potrzebna jest wykładnia tekstu prawnego?
- Jak ma znaczenie dla odczytania intencji prawodawczej?
- Jak ma znaczenie dla praw i obowiązków jednostki?

Rodzaje wykładni (wybór)

Subiektywna

Obiektywna

Statyczna

dynamiczna

merytoryczna

Doktrynalna

Abstrakcyjna

Operatywna

Formalna

Autentyczna

Delegowana

Fazy wykładni wg S. Wronkowskiej

Dyrektywy wykładni – co to?

- Wypowiedzi wskazujące w jaki sposób interpretator ma odtwarzać normy postępowania z przepisów prawnych.
- Katalog dyrektyw nie jest wyczerpujący
- Szczególne znaczenie reguł interpretacyjnych sformułowanych przez Trybunał Konstytucyjny, Naczelny Sąd Administracyjny oraz Sąd Najwyższy.
- Źródło: S. Wronkowska, Wstęp do prawoznawstwa, Poznań 2005, s. 82-83

Podstawowe dyrektywy wykładni

Językowa

funkcjonalna

systemowa

Założenie racjonalności prawodawcy

- Racjonalność językowa
- Racjonalność aksjologiczna

Clara non sunt interpretanda

- Jasne prawo nie podlega interpretacji?
- Uzasadnienie aksjologiczne
- Zastosowanie
- Krytyka

Toposy prawnicze w procesie interpretacji prawa

- Co to są toposy?
- Jakiej mają znaczenie?
- Przykłady

Normy prawa a zasady prawa

- Ronald Dworkin
- Znaczenie dla systemu prawa
- Znaczenie dla wykładni
- Zastosowanie

Kilka uwag o normach

- Normy sprzeczne
- Normy przeciwne
- Normy niezgodne prakseologicznie

Delegacja ustawowa

- Zakres i zastosowanie delegacji ustawowej
- Zakaz subdelegacji

Rezultaty wykładni

- Dlaczego mogą się różnić
- Kto decyduje o tym, że dana wykładnia jest prawidłowa?

Wykaz źródeł i polecanej literatury

- Florczak-Wątor M., Grabowski A., Argumenty i rozumowania prawnicze w konstytucyjnym państwie prawa. Komentarz, Kraków 2021.
- Matczak M., Imperium tekstu. Prawo jako postulowanie i urzeczywistnianie świata możliwego, Warszawa 2019.
- Siwek K., Komunikatywność tekstu prawnego a derywacyjna koncepcja wykładni prawa (aspekt rozumienia normy sankcjonowanej, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny 2026, z. 4.
- Wronkowska S., Wstęp do prawoznawstwa, Poznań 2005.